

[Начало](#) > ... > [Съдебни Процедури](#) > [Граждански Дела](#) > [Събиране На Доказателства](#) > Slovakia

Събиране на доказателства

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Словакия

1 Тежест на доказване

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

Правилото, съгласно което съдът събира доказателства по време на съдебни заседания, се основава на член 48, параграф 2 от Конституцията.

Когато е уместно, е възможно да се поиска събирането на доказателства да се извърши от различен съд или доказателствата могат да бъдат събрани извън съдебното заседание. Обикновено съдът уведомява страните в производството пет дни по-рано, че доказателствата ще бъдат събрани извън съдебното заседание. Страните в производството имат правото да присъстват при подобно събиране на доказателства.

Страните за задължени да посочат доказателствата, които доказват техните претенции. Съдът решава кое от посочените конкретни доказателства да приеме.

По изключение съдът може да събира доказателства, различни от предложените от страните, ако това е необходимо за решаването на делото.

Съдът може да реши, че събраните доказателства трябва да бъдат допълнени или повторени пред него.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

Изключение при събирането на доказателства по време на съдебно заседание са случаите, когато са изпълнени условията за постановяване на решение без провеждането на устно изслушване. Това не означава, че в тези случаи не се събират доказателства, а че доказателствата се събират извън съдебното заседание, а не по време на него. Събирането на доказателства само по себе си е сходно с доказването на претенция.

Тези изключения включват следното:

- разглеждане на дело по същество, когато това включва обикновена правна преценка на въпроса;
- твърдените от страните факти не са оспорени и стойността на спора, без съпътстващите разходи, не надвишава 2 000 EUR;
- въз основа на съгласието на страните; — ако е издадена заповед за плащане, неприсъствено решение или решение за потвърждение, както и при отказ от претенция.

Освен това изслушвания не трябва да се разпореждат в производства по преразглеждане *in abstracto* на потребителски дела, когато е постановено неприсъствено решение в полза на потребител, при спорове в областта на борбата с дискриминацията, при условие че ищецът се съгласи, при индивидуални трудови

спорове и в случай на предложения за постановяване на спешна мярка.

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

Когато извършва преценка на доказателства, съдът по принцип не е ограничен от законодателството по отношение на начина, по който следва да се извърши преценката на конкретно доказателство от гледна точка на неговата достоверност. Следователно се прилага принципът на дискреционна преценка на доказателствата. Само в редки случаи законът налага на съда определени ограничения при преценката на доказателствата; така например съдът трябва да приеме за доказан всеки факт, за който в закона се съдържа оборима презумпция, освен ако в производството не е доказано друго — член 133 от Гражданския кодекс.

Съдът е обвързан от решенията на Съда на Европейския Съюз. Той също така е обвързан от решението на Конституционния съд относно това дали определен законодателен акт е, или не е в противоречие с Конституцията, със закон или международен договор, който е обвързващ за Словашката република. Съдът е обвързан също така от решенията на Конституционния съд и Европейския съд за правата на човека, които се отнасят до основните права и свободи на човека. Освен това съдът е обвързан от решенията на компетентните органи относно извършено престъпление или закононарушение, или друго административно нарушение, наказуемо съгласно конкретни разпоредби; съдът обаче не е обвързан от решения за налагане на глоба на място.

Извън това всеки съд може да разглежда въпроси, които са от компетентността за вземане на решение на друг орган. Ако обаче компетентният орган вече е издал решение по такъв въпрос, съдът взема това решение под внимание и го включва в мотивите на своето решение (зачитане на предишни решения).

2 Събиране на доказателства

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

Страните в производството са задължени да посочат доказателствата, които доказват техните претенции. Съдът решава кое от посочените конкретни доказателства да приеме. Съдът може да събира доказателства и по своя инициатива, в случай на доказателства, основани на публични регистри и списъци, ако такива регистри и списъци сочат, че твърдените от страните факти противоречат на действителността; съдът не събира никакви други доказателства по своя инициатива.

Съдът може да събира доказателства по своя инициатива, за да установи дали са изпълнени процесуалните условия, или дали предложеното решение да бъде с изпълнителна сила, както и за да се запознае със съответно чуждо право.

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

Съдът събира доказателства по време на съдебните заседания, освен ако не са изпълнени условията за постановяване на решение без провеждане на устно изслушване.

Страните имат право да представят своите становища по исканията за представяне на доказателства и по всички събрани доказателства.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?

Съдът оценява доказателствата по свое усмотрение, като разглежда всяко доказателство поотделно и всички доказателства във връзка помежду им, като същевременно внимателно преценява всички обстоятелства, разкрити в хода на производството. Надеждността на всяко доказателство може да бъде оспорена, освен ако законът не предвижда друго.

Определено ограничение на дискреционната преценка на доказателствата се прилага по отношение на апелативния съд и съда, разглеждащ касационни жалби, когато апелативният съд не е обвързан от фактите по делото, установени от първоинстанционния съд. Ето защо той може да стигне до различно заключение по отношение на фактите. Апелативният съд обаче не може да се отклонява от преценката на конкретните доказателства, събрани от първоинстанционния съд. Той може да преценява по различен начин доказателства, събрани от първоинстанционния съд, само ако повтаря тези доказателства. За разлика от първоинстанционния съд обаче, той може да преценява по различен начин доказателства, събрани от по-нисшестоящ съд чрез замолен съд.

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

За доказателство може да послужи всяко доказателствено средство, което може да допринесе за правилното изясняване на въпроса и което е събрано по допустимия от закона начин. Доказателствените средства включват разпит на страните и на свидетели, документи, експертни заключения, експертни свидетелски доклади, както и огледи. Ако начинът за събиране на доказателства не е посочен, той се определя от съда.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?

Свидетелят е лице, различно от съда и от страните в производството, което дава показания за факти, възприети чрез собствените му сетива. Свидетели могат да бъдат само физическите лица.

По въпроси, попадащи в компетентността на гражданските съдилища, често се изискват експертни становища по фактите, които служат като фактическа основа за решения по съществуващото на делото. Когато произнасянето на решение по съществуващото на делото зависи от преценката на факти, за които се изискват експертни познания, съдът назначава вещи лица. В този случай съдията трябва да назначи нещо лице дори когато самият той разполага с експертни познания, които биха му позволили да прецени предмета на делото по експертен начин. Тези познания не може да заместят обективното установяване на фактите от страна извън органа, който се произнася по тях.

Основната задача на съда е да формулира правилно въпросите към вещите лица. Съдът е задължен да задава на вещите лица въпроси, които се отнасят само до фактите, като избягва въпроси, свързани с правната преценка на предмета на експертното становище.

Съдът може да разпореди преразглеждане на експертното становище от друго нещо лице или от научна или друга институция. Предметът на такова второ становище е преразглеждане на представеното по-рано становище. Това понякога се нарича „становище след преразглеждане“. Съдът разглежда експертното становище като всяко друго доказателство.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

Съдът извършва преценка на отделните доказателства от гледна точка на тяхната надеждност и достоверност. Съдът не е ограничен от което и да е законодателство, що се отнася до начина, по който следва да се извърши преценката на всяко конкретно доказателство — това е принципът на дискреционна преценка на доказателствата. Въпреки това съображенията за преценката на съда не са произволни; съдът трябва да вземе под внимание всичко, което е било представено в хода на производството. Съдът следва да зачита тези факти и трябва правилно да определи начина, по който са свързани един с друг. В същото време съдът не е обвързан от какъвто и да било приоритетен ред по отношение на значението и доказателствената сила на отделните доказателства.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

По въпроси, по които производството може да бъде образувано, без да е сезиран съдът, както и в

производство относно разрешение за сключване на брак, относно определянето и отричането на произход, относно годността за осиновяване и осиновяването, както и по въпросите, свързани с търговския регистър, съдът е длъжен да събере допълнителни доказателства, необходими за установяване на фактите, дори ако страните не са предложили такива доказателства.

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

Всяко физическо лице, което е призовано, е длъжно да се яви в съда и да даде показания като свидетел — член 196, параграф 2 от Гражданския процесуален кодекс. То трябва да казва истината и да не скрива информация. Съдът трябва да уведоми свидетеля за наказателноправните последици от даването на неверни свидетелски показания и за правото му да откаже да даде показания.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

Свидетелите могат да откажат да дадат показания само когато е възможно да уличат в извършване на престъпление себе си или близко на тях лице. Съдът се произнася относно това дали отказът да се дадат показания е основателен. Свидетелите могат да откажат да дадат показания, ако техните показания биха нарушили тайната на изповедта или поверителността на информацията, поверена им в качеството им на извършващи пасторски действия, устно или писмено, при условията на поверителност.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Съдът се произнася относно основателността на отказа да се дадат показания. Не се допуска обжалване на решението на съда. Ако въпреки решението на съда свидетелят откаже да даде показания, съдът може да му наложи процесуална глоба.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Съдът винаги трябва да изслушва законния представител на организация, която е страна по гражданско производство, като страна по такова производство, а не като свидетел (член 185 от Гражданския процесуален кодекс).

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

Преди разпита на свидетелите съдът трябва да установи тяхната самоличност и отношенията им със страните. Освен това свидетелите трябва да бъдат уведомени за значението на свидетелските показания, за своите права и задължения, за наказателните последици от даването на неверни показания и за правото си да получат обезщетение за разноси на свидетели.

Съдът приканва свидетелите да опишат последователно всичко, което знаят за предмета на разпита. След това съдът задава на свидетелите въпроси, които са необходими за допълване и разясняване на техните показания.

На свидетелите не може да се задават тенденциозни или насочващи въпроси. Ако на страните в производството или на вещите лица бъдат зададени такива въпроси или въпроси, свързани с правната преценка на делото, председателстващият съдия счита въпросите за недопустими.

Председателстващият съдия се произнася относно недопустимостта на въпросите в разпореждане, което не се връчва и срещу което не може да бъде подадена жалба. Разпореждането представлява единствено част от протокола от съдебното заседание.

Със съгласието на страните съдът може да проведе устно изслушване чрез видеоконферентна връзка или чрез друго технологично оборудване за комуникация.

3 Преценка на доказателствата

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Следва да се повтори, че съдът не е ограничен от законодателството по отношение на начина на извършване на преценка на всяко отделно доказателство — това е принципът на дискреционна преценка на доказателствата съгласно член 191 от Гражданския процесуален кодекс.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Съдът преценява стриктно действията на страните и техните адвокати, както и на други лица, участващи в производството, по отношение на тяхното съдържание, а не въз основа на начина, по който тези лица свидетелстват. Действията на страните се уреждат съгласно принципа на неформалност. По принцип страните имат право на преценка при извършването на процесуални действия: независимо дали са представени в писмена форма или като устно изявление, вписано в протокола, техните показания имат същите правни последици, но трябва да бъдат изложени изрично или по начин, предотвратяващ всякакви съмнения относно действителното им предназначение.

4 Определила ли е тази държава членка в съответствие с член 2, параграф 1 от Регламента относно събирането на доказателства други органи, които са компетентни да събират доказателства за целите на съдебно производство по граждански или търговски въпроси съгласно Регламента? Ако отговорът е „да“, в какви производства тези органи са компетентни да събират доказателства? Могат ли те само да поискат събиране на доказателства или също така да съдействат при събирането на доказателства въз основа на искане от друга държава членка? Вж. също уведомлението по член 2, параграф 1 от Регламента относно събирането на доказателства

Не, не са уведомени други органи.

■ Последна актуализация: 28/04/2026

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.